

कश्यपोऽसितो देवलो वा । पवमानः सोमः । गायत्री ।

ए॒ते सोमा॑स आ॒शवो॑ रथा॒ इव॒ प्र वा॒जिनः॑ । सर्गाः॑ सृ॒ष्टा अ॒हेष॑त ॥ ९.०२२.०१

एते । सोमासः- रसाः । आशवः- शीघ्रगाः । सर्गाः- सृष्टाः । रथा इव वाजिनः- रंहणशीला अश्वा इव । सृष्टाः । प्र अहेषत- प्रहेषन्ते स्म ॥१॥

ए॒ते वा॒ता इवो॒रवः॑ प॒र्जन्य॑स्येव वृ॒ष्टयः॑ । अ॒ग्नेरि॑व भ्र॒मा वृ॒था ॥ ९.०२२.०२

एते- इमे रसाः । उरवः- विस्तीर्णाः । वाता इव- प्राणा इव । पर्जन्यस्येव वृष्टयः- मेघवर्षासमाः । अग्नेः- पावकस्य । भ्रमाः- ज्वालानां भ्रमणानीव । वृथा- अनायासेन सञ्चरन्ति ॥२॥

ए॒ते पू॒ता वि॒पश्चितः॑ सोमा॑सो द॒ध्याशि॑रः । वि॒पा व्या॑नशु॒र्धियः॑ ॥ ९.०२२.०३

एते- इमे रसाः । पूताः- पूयमानाः । विपश्चितः- विदुषः । दध्याशिरः- धारकाः । सोमासः- रसाः । विपा- प्रज्ञानेन । धियः- चित्तधारणाः । व्यानशुः- व्याप्तवन्ति ॥३॥

ए॒ते मृ॒ष्टा अम॑र्त्याः ससृ॒वांसो॑ न श॒श्रमुः॑ । इ॒यक्ष॑न्तः प॒थो रजः॑ ॥ ९.०२२.०४

एते- इमे रसाः । मृष्टाः- शोधिताः । अमर्त्याः- अमृताः । ससृवांसः- सरणशीलाः । पथो रजः- उत्तमलोकमार्गान् । इयक्षन्तः- गन्तुमिच्छन्तः । न शश्रमुः- न श्राम्यन्ति ॥४॥

ए॒ते पृ॒ष्ठानि॑ रोद॑सोर्विप्र॒यन्तो॑ व्या॑नशुः । उ॒तेदमु॑त्त॒मं रजः॑ ॥ ९.०२२.०५

एते- इमे रसाः । विप्रयन्तः- मेधाकामाः । रोदसोः- द्यावापृथिव्योः । पृष्ठानि- उच्चकोटिस्थानानि । व्यानशुः- व्याप्तवन्तः । उत- अपि च । इदम्- एतत् । उत्तमं रजः- श्रेष्ठं लोकम् । तेषामुच्चकोटिमिति भावः । व्यानशुः ॥५॥

तन्तुं तन्वानमुत्तममनु प्रवत आशत। उतेदमुत्तमाय्यम् ॥ ९.०२२.०६

तन्तुं तन्वानम्- धर्मसन्तानं रचयन्तम्। उत्तमम्- श्रेष्ठं सोमं रसम्। प्रवतः- आपः
जीवाधारशक्तिधाराः। अनु आशत- व्याप्नुवन्ति। उत- अपि च। इदम्- एतद्धाम। उत्तमाय्यम्-
सोमेन उत्तमीकृतम् ॥६॥

त्वं सौम पणिभ्य आ वसु गव्यानि धारयः। ततं तन्तुमचिक्रदः ॥ ९.०२२.०७

त्वम्- भवान्। सोम- रस। पणिभ्यः- धनदातृभ्यः। गव्यानि- ज्ञानानि। वसु- संपदः। धारयः-
धारयसि। ततम्- विस्तृतम्। तन्तुम्- धर्मसन्तानम्। अचिक्रदः- उपदिष्टवान् ॥७॥